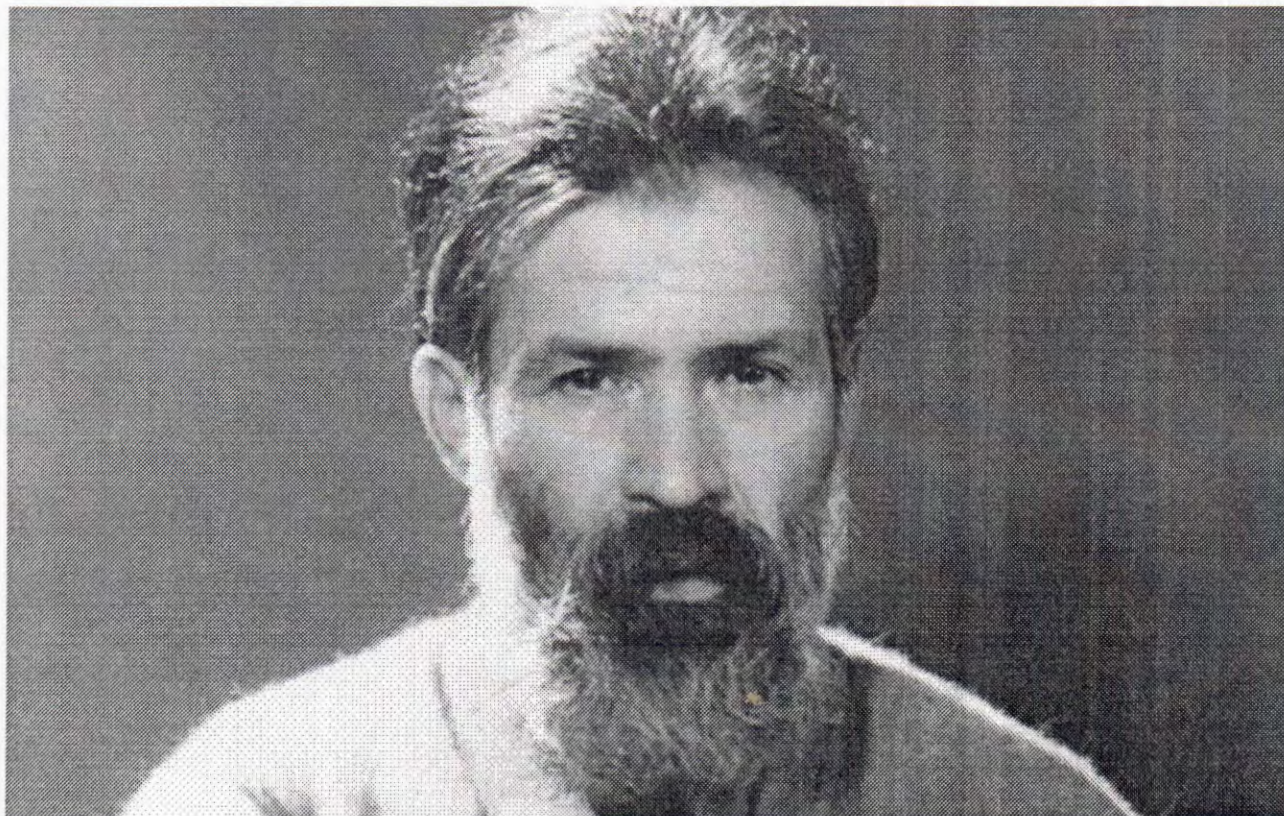

19 Februarie 2021 - 145 de ani de la nasterea marelui sculptor Constantin Brâncuși

„Simplitatea nu este un țel în artă, dar ajungi fără voie la ea, pe măsură ce te apropii de sensul real al lucrurilor” (Constantin Brâncuși).

Constantin Brâncuși, cel care avea să schimbe percepția asupra sculpturii și a artelor, s-a născut la data de 19 februarie 1876, la Hobița, în Gorj.

Brâncuși a iubit sculptura

Al șaselea fiu al lui **Radu Nicolae** și al **Mariei**, Brâncuși a avut parte de o copilărie marcată de perioade lungi petrecute în ateliere și prăvălii. În timp ce lucra ca ucenic, în urma construirii unei viori, își face cunoscut talentul la lucrul manual. După ce a absolvit Școala de Arte și Meserii din Craiova, a urmat Școala de Belle Arte din Capitală. În 1905, reușește să intre la prestigioasa École nationale supérieure des Beaux-Arts, unde lucrează în atelierul lui Antonin Merice. Doi ani mai târziu, închiriază un atelier în Rue de Montparnasse și intră în contact cu avangarda artistică pariziană.

Primul său eveniment internațional a avut loc în 1906, când a expus la Salonul de Toamnă de la Paris trei lucrări în piatră: „Copilul“, „Orgoliu“ și „Portretul lui M. G. Lupescu“.

Brâncuși a iubit sculptura, care necesită, spunea el, „o confruntare nemiloasă între artist și materialele sale”. Sculpturile sale se remarcă prin eleganța formei și utilizarea sensibilă a materialelor. Importanța acordată luminii și spațiului reprezintă o trăsătură caracteristică a creației sculptorului român.

Brâncuși este autorul trilogiei Ansamblului Monumental din Târgu Jiu, din care fac parte lucrările „Coloana Infinitului“, „Poarta Sărutului“ și „Masa Tăcerii“. Denumită inițial „Coloana recunoștinței fără sfârșit“ și dedicată soldaților români din Primul Război Mondial, căzuți în luptele de pe malul Jiului, „Coloana Infinitului“, de-a dreptul impresionantă, are o înălțime de 29,35 de metri și este compusă din 15 moduli octaedrici, care erau numiți mărgele de către Brâncuși.

Pe data de 16 martie 1957, sculptorul român se stinge din viață, rămânând cunoscut ca unul dintre cei mai importanți artiști ai secolului XX.

Cinci lucruri despre marele Brâncuși spuse de sculptorița Milița Petrașcu

Sculptorița Milița Petrașcu, elevă a lui Constantin Brâncuși, considerată cea mai înzestrată femeie-sculptor a României în secolul al XX-lea, este o figură importantă pentru județul Gorj. Pe de o parte pentru că a fost cea care l-a recomandat pe Constantin Brâncuși pentru realizarea operelor de la Târgu Jiu, iar pe de altă parte pentru că a creat o lucrare cu semnificație aparte: Mausoleul Ecaterinei Teodoroiu din Piața Prefecturii din Târgu Jiu. În Muzeul de Artă Târgu Jiu mai există o lucrare a acesteia, ce îl reprezintă chiar pe Brâncuși.

Mai departe vor fi redată pasaje din cartea „Milița” scrisă de Petru Vintilă în 1972, când sunt descrise diverse momente în care Milița Petrașcu a întâlnit persoane celebre, printre care și Brâncuși. Aflăm chiar de la Milița Petrașcu cum l-a cunoscut pe Brâncuși, cum a ajuns acesta să călătorească în Corsica sau cum la o cină pretențioasă Brâncuși a băut zeamă de varză cu sifon, în timp ce alții serveau șampanie.

Dar până atunci, sunt câteva lucruri interesante de știut despre Milița Petrașcu. “Primele portrete le-am făcut în copilărie. Nu aveam mai mult de 8-9 ani. Mergeam la Frăsinești, pe malul Prutului, unde era o împărăție de lut gras și umed, de o finețe a materiei de care îmi aduc aminte cu nostalgie. Sculptura era atunci pentru mine un joc, un basm. Făceam statuete cu măști din lut, omuleți cărora le puneam dinți de scoici, dar adevărata lucrare de debut am realizat-o la 15 ani. E o mască a bunicului meu”, a povestit artista.

“Brâncuși nu-mi spunea Milița, ci Lelița. Parcă n-aș fi fost de la Frăsinești, ci de la Hobița. Cât de mult m-a încântat acest diminutiv pe care satele românești îl rostesc de milioane de ori într-un an”, spunea Milița Petrașcu citată de scriitorul Petru Vintilă în eseul apărut în 1972 la Editura Eminescu.

Prima zi de ucenicie la Brâncuși: „Lucram și plângeam”

Când a văzut primele lucrări ale Miliței, Brâncuși a spus: „Ești mai tare decât Rodin”! Auguste Rodin este celebrul sculptor la care Brâncuși a fost ucenic. A părăsit atelierul acestuia spunând o frază care a devenit extrem de cunoscută: “La umbra marilor copaci nu crește nimic”.

Brâncuși este cel care i-a pus Miliței Petrașcu dalta în mână. “S-a întâmplat imediat după Primul Război Mondial, în 1919. Îi adusesse în atelierul meu din Rue Belloni pictorul Survage. Eram curioasă să-I aflu părerea. Ești mai tare decât Rodin, a exclamat Brâncuși. Am crezut fie că glumise, fie că aruncase o vorbă de complezență obișnuită și fără urmări, dar a revenit a doua zi și am pornit împreună spre o piață de cartier pe care el o cunoștea. Nu știam ce anume vrea. Părea foarte grăbit să sfârșească lucrul cu bine și mica sa neliniște misterioasă îmi dădea o ușoară amețală. Apoi am înțeles totul. Mă dusesse la piață să-mi cumpăr o tejghea de lemn masiv pentru sculptură. În aceeași zi mi-a pus ciocanul și dalta în mâini. Și astăzi păstrez ciocanul la care el i-a fixat atunci o dirijală de lemn atât de lustruit încât părea a fi de metal. În primele zile lucram și plângeam. Aveam degetele zdrelite și însângerate. Până atunci nu sculptasem, ci modelasem”, mărturisește sculptorița.

De la restaurant, în Corsica. “A adus de acolo brânză de capră”

Sunt mai multe fotografii care îl înfățișează pe Brâncuși la malul mării, purtând costum și pălărie, însă puțini știu cum a ajuns acolo.

“Odată, după o noapte petrecută la un scump restaurant parizian, mergând spre casă, i-a venit ideea să plece în Corsica. Era îmbrăcat în frac, ar fi trebuit să treacă întâi pe la locuința sa din Impasse Ronsin, să ia îmbrăcămintea de drum, dar încă o dată în Brâncuși se trezise acel impuls derutant al dacilor și care-l făcea atât de inexplicabil canoanelor noastre pline de principii și prejudecăți burgheze.

Un singur om l-a înțeles în zorii acelei zile ciudate și acesta era tânărul romancier Raymond Radiguet. S-au dus amândoi în gară, s-au urcat în tren și au călătorit până la Marsilia. De acolo, cu un vechi vapor de curse au trecut în Corsica. Voiajul pe insulă l-au făcut pe jos, ca doi infanteriști temerari. Multă vreme după aceea, Brâncuși râdea cu mare poftă de aventura lui turistică în Corsica, amintindu-și că adusesse de acolo un burduf cu brânză de capră, iute, de culoarea imposibilă a săpunului de rufe”.

A refuzat icrele negre și a ales zeama de varză

Brâncuși este cunoscut pentru mesele delicioase pe care le oferea în atelierul său. Chiar Milița Petrașcu vorbește despre orezul cu lapte, fripturile și ciorba de fasole făcute de Brâncuși. Dar nici când era invitat nu aprecia prea mult mâncarea sofisticată.

“Vizitele lui Brâncuși acasă la mine aduceau de fiecare dată o atmosferă degajată, lipsită de prejudecăți, deși mereu îmi răsturnau planurile mele de amfitrion. Odată era în ajunul întoarcerii sale la Paris, am oferit o masă la care îi invitase și pe Minulescu, pe Claudia Miliian, Marcel Iancu, Ion Vinea și pe M.H. Maxy. Brâncuși a venit îmbrăcat în frac, după obiceiul său, dar din nou s-a manifestat în el acel spirit derutant, care mi se părea că urcă din profunzimea a două milenii de istorie, de la izvoarele dacice. S-a uitat cu un ochi ironic la tartinele cu icre negre, la vinurile de mare noblete oenologică, la frapierele în care buteliile de șampanie pluteau ca niște grațioase vapoare între mici iceberguri și a optat simplu și firesc pentru ... moarea de varză, din care a băut toată seara, cu sifon”.

Nu-i plăcea mobila comodă

“Brâncuși evita mobilele prea comode spunând că prea mult confort te dispune la lene și îți fură din energie”, spune Milița Petrașcu. În plus, povestește un moment din atelierul lui Brâncuși, atunci când a cunoscut-o pe irlandeza Eileen Lane, femeia pe care sculptorul a adus-o și în Gorj. “Însă Eileen, care se purta ca un copil răsfățat, a mărturisit că lavița e prea tare. După plecarea ei, maestrul a scobit lavița care era din gips și o umplu cu o salteluță de lână moale, așa că a doua zi Eileen, spre marea ei surpriză plăcută, se pomeni așezată comod”.

„Am făcut rezervă de fericire la Peștișani”

„Mult și des povestea Brâncuși despre copilăria lui în comuna Peștișani, pe malul Bistriței oltene. Odată a povestit cum a țipat o broască pe care se căznea să o înghită un șarpe și el a râs de șarpe. În jurul lui era o plenitudine însoțită și el era un copil fericit: Am făcut rezervă de fericire pentru toată viața și așa am putut rezista”.